

ПРИМЉЕНО: 03. 06. 2016

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
5. децембар 2014. године
Београд

Орг.јед.	Број	Прилог	Вредност
03	02-1004/16		

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

На основу чл. 68, 150. став 1. и 192. став 2. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС бр. 20/12 - Пречишћени текст“), подносим **Предлог одлуке о образовању Анкетног одбора ради утврђивања чињеница и околности везаних за дешавања током изборног и постизборног процеса, притисцима на државне органе и поушаја лажирања народне воље**, с предлогом да се, сходно члану 167. Пословника, донесе по хитном поступку.

НАРОДНИ ПОСЛАНИК

Др Александар Мартиновић

ПРЕДЛОГ

На основу члана 8. став 1. Закона о Народној скупштини („Службени гласник РС“ број 9/10) и члана 68. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС“, број 20/12 - Пречишпена текст),

Народна скупштина Републике Србије, на _____, одржаној _____ године, донела је

ОДЛУКУ

О ОБРАЗОВАЊУ АНКЕТНОГ ОДБОРА НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ РАДИ УТВРЂИВАЊА ЧИЊЕНИЦА И ОКОЛНОСТИ ВЕЗАНИХ ЗА ДЕШАВАЊА ТОКОМ ИЗБОРНОГ И ПОСТИЗБОРНОГ ПРОЦЕСА 2016. ГОДИНЕ, ПРИТИСЦИМА НА ДРЖАВНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ И ПОКУШАЈУ ЛАЖИРАЊА НАРОДНЕ ВОЉЕ

1. Образује се Анкетни одбор ради утврђивања чињеница и околности везаних за дешавања током изборног и постизборног процеса 2016. године (у даљем тексту: Анкетни одбор).

2. Анкетни одбор чине по један народни посланик из сваке посланичке групе у Народној скупштини, кога одреди председник посланичке групе.

Председник посланичке групе одређује народног посланика за члана Анкетног одбора у року од седам дана од дана ступања на снагу ове одлуке.

Анкетни одбор је конституисан и сматраће се да ради у пуном саставу ако више од половине свих посланичких група у Народној скупштини има свог представника у Анкетном одбору.

3. Прву седницу Анкетног одбора сазива председник Народне скупштине.

До избора председника Анкетног одбора првој седници председава најстарији присутни члан Анкетног одбора.

Анкетни одбор на првој седници бира, из реда својих чланова, председника и заменика председника Анкетног одбора.

4. Задатак Анкетног одбора је да сагледа чињенице и околности везане за дешавања током изборног и постизборног процеса 2016. године, те с тим у вези утврди следеће:

- да ли је било притисака на државне институције;
- да ли је било лажирања народне воље.

5. Анкетни одбор има право да тражи од државних органа и организација податке, исправе и обавештења, као и да узме изјаве од појединаца које су му потребне за извршење задатка.

6. Анкетни одбор је дужан да задатак изврши у року од 120 дана од дана конституисања Анкетног одбора.

Анкетни одбор је дужан да поднесе Народној скупштини извештај са предлогом мера, у року из става 1. ове тачке.

Анкетни одбор престаје са радом даном одлучивања о његовом извештају на седници Народне скупштине.

7. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

РС број _____
У Београду, _____ године

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ПРЕДСЕДНИК

Маја Гојковић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I Правни основ за доношење одлуке

Правни основ за доношење ове одлуке су чл. 68, 150. став 1. и 192. став 2. Пословника Народне скупштине, којима је предвиђено да Народна скупштина може да образује анкетни одбор на предлог народног посланика, као једног од Уставом предвиђеног предлагача закона и другог општег акта.

II Разлози за доношење одлуке

Изборни процес у Србији био је најчистији. демократски процес. лишен насиља и најгоре негативне кампање, какву су грађани Србије имали прилику да виде у кампањи 2012. године. Током изборних радњи које су трајале два месеца, грађани Србије су имали прилику да виде шта је програм сваке од изборних листа или непостојање истог, али и поруке мржње које су биле упућене на рачун Владе Србије и њеног премијера. Оно што је било сасвим видљиво, је да су те поруке биле упућиване јавно, преко свих средстава информисања, у складу са европским демократским тековинама.

Већ током изборног дана, више пута су лажно изношене тврдње о већем броју неправилности, да би се након завешетка гласања у 20.00 сати, показало да су једине 2 примедбе поднели представници Српске напредне странке, из чега се јасно види да је постојала лоша намера, са циљем да се избори у нашој земљи представе као нерегуларни.

Након проглашења првих прелиминарних резултата, у ноћи између 24. и 25. априла, док су још пристизали резултати ванредних парламентарних избора, у просторијама ДС-а одржан је састанак коме су присуствовали представници ЛДП, ДСС-Двери, СДС, покрета Доста је било и Демократске странке. На том састанку лидери поменутих странака оптужили су Републичку изборну комисију за „изборне манипулације“, да би се потом упутили ка седишту РИК-а, где су затражили записник и проверу резултата.

У историји парламентаризма први пут се догодило да представници политичких партија упадају у седиште РИК-а током ноћи, док се још пребројавају гласови грађана и на тај начин врше притисак на чланове Републичке изборне комисије. Ово је посебно забрињавајуће због чињенице да су све проглашене изборне листе имале своје представнике у РИК. а који нису имали примедбе на ток гласања. Након сат времена расправе и полемисања о резултатима избора, више и претњи упућених представницима РИК-а, лидери опозиције необично удружени, супротних политика и идеологија одржали су и конференцију за новинаре.

У РИК-у су, осим Пајтића, били и Борис Тадић, Чедомир Јовановић, Саша Радуловић. Александра Јерков, Балша Божовић. Санда Рашковић Ивић. Бошко Обрадовић, Марко Ђуришић, Ненад Константиновић, као и више других особа.

Санда Рашковић Ивић, носилац листе ДСС-Двери, том приликом изјавила је да нема слободе и демократије и да лидер СНС Александар Вучић води земљу ка једнопартијском систему и зато захтева изборни материјал на увид, као и записнике.

Лидер СДС, Борис Тадић рекао је да се крајом избора руши правни систем, те да ће сви заједно морати да виде изборни материјал и анализу. Опозиција је изнела и податак да СНС има око 40 одсто гласова, а да жели да дође до 50 одсто.

Нешто пре 4 сата ујутру, Бојан Пајтић и Санда Рашковић Ивић, напустили су седиште Републичке изборне комисије, док је лидер покрета Доста је било, Саша Радуловић остао у РИК-у.

Као негација свега изреченог од стране опозиције у изборној ноћи, у саопштењу посматрача, које је објавио ОЕБС. оцењено је да је изборна администрација своје дужности обављала на ефикасан начин, као и да је уживала поверење учесника избора.

Ванредни парламентарни избори у Србији, како је речено, понудили су бирачима разноврсност избора уз поштовање основних слобода, закључили су међународни посматрачи, уз напомену да нису сви учесници имали једнаке шансе.

Грађани су бирали између великог броја политичких партија. а изборни дан је био миран и веома добро организован, истакао је и Володимир Аријев, шеф делегације Парламентарне скупштине Савета Европе.

Републичка изборна комисија одржала је конференцију на којој је саопштила резултате парламентарних избора. Директор Републичког завода за статистику Миладин Ковачевић саопштавајући резултате избора на основу 98,56 одсто обрађених бирачких места, навео је да је на изборе изашло 56,25 одсто уписаних бирача.

Према тим резултатима, листа око СНС-а освојила је 48,23 одсто гласова, ДС 6,04 одсто, СПС 10,98 одсто, СРС 8,09 одсто, ДСС-Двери 5 одсто, покрет Доста је било 6,03 одсто. Када је реч о мањинским странкама Савез војвођанских Мађара освојио је 1,51 одсто гласова, Странка деократске акције Санцака 0,78 одсто, Партија за демократско деловање 0,43 одсто и Зелена странка 0,46 одсто.

Председник Републичке изборне комисије Дејан Ђурђевић подсетио је да РИК има рок да до четвртка 29.04.2016. да размотри све приговоре и саопшти коначне резултате избора. Ђурђевић је рекао да је пристигао мали број приговора, и да је само СНС поднео два приговора на две неправилности.

Уследио је још један заједнички састанак предстаника ДС, Покрета "Доста је било". коалиције Двери-ДСС и СДС-ЛДП-ЛСВ који су оценили : " да је изборни процес обиловао бројним нерегуларностима које су утицале на слободно опредељивање грађана. Речено је да су пријављивани фантомски бирачи, те да су на гласање позивани и умрли... Рашковић Ивић је рекла да је на више места откривена директна куповина гласова и кружни **листићи**.

Након тога Бојан Пајтић је тврдио да је на Косову и Метохији гласао човек од 144 године. као крунски доказ тобожњих изборних махинација. Неколико дана касније је утврђено да никаквих закулисних радњи није било, да се ради о Сретану Бранковићу из општине Витина, који има 44 године и који је уписан у бирачки списак.

Лидер Двери Бошко Обрадовић рекао је да је опозиција предала РИК-у захтев да уђу у посед бирачког материјала.

Огласила се делегација Савета Европе, која је надгледала изборе и саопштила да су избори у Србији протекли мирно и у складу са прописима. Они су рекли, даје, осим појединачних неправилности које су тимови уочили, изборни дан протекао на миран начин.

У саопштењу се прецизира да је делегација посетила више од 120 гласачких места широм земље, с посебном пажњом на локалне и изборе одржане у Војводини.

Дан након што је опозиција формирала свој правни тим за контролу резултата и Српска напредна странка затражила је поновно пребројавање гласова и увид у сав бирачки материјал.

РИК је омогућити увид у изборни материјал свима који су то тражили, па и поновно пребројавање гласова свакоме ко је за то поднео захтев.

Представници те коалиције су навели да су потпуно неприхватљиве инсинуације о било каквом притиску на Републичку изборну комисију и да су се представници странака у парламенту састали са представницима својих листа у РИК-у, како би сазнали због чега РИК неуобичајено дуго, сатима од завршетка гласања, не објављује званичне резултате.

ЛДП, СДС и ЛСВ су нагласили и да немају ништа против сваког захтева за увидом у изборни материјал, као и сваког другог поступка у вези са изборима који је у складу са законом, поднела тај захтев СНС или било која друга странка.

Председник РИК-а Дејан Ђурђевић истакао је да је недеља била "паклени дан" и да се врше невиђени притисци на РИК. Џакови са гласачким листићима стигли су у Скупштину (26.04.2016), а РИК је одобрио захтеве за увид у изборни материјал, као и захтеве да се свим заинтересованим странама издају фотокопије записника о раду бирачких одбора.

Ђурђевић је нагласио је да ће изборни материјал моћи да се фотографише, али да ће бити забрањене оловке и било какво писање и дописивање по материјалу.

Захтеве за увид у изборни материјал упутиле су изборне листе Двери-ДСС, Доста је било, СПС-ЈС и СНС. Листе Двери-ДСС, ДС, Доста је било, СПС-ЈС и Заветници, захтевале су и издавање фотокопија записника о раду бирачких одбора,

Објашњавајући зашто се РИК у изборној ноћи први путогласио после поноћи, Ђурђевић је подсетио да је најавио да ће прве резултате објавити тек пошто се обради 30 одсто бирачких места. Ђурђевић је рекао да су у РИК-у проценили да ће то бити обављено пре 23 сата, али се испоставило да су тала имали мање од 12 одсто обрађених биралншта. Према његовим речима, представници свих странака у РИК-у сагласили су се да би било незбиљно да у јавност излазе са тако малим бројем обрађених гласова.

Технички неисправни записници са око 2% необрађеног бирачког тела били су предмет анализе РИК-а. Поједине странке су тражиле анулирање резултата са тих бирачких места, као што је то учинила СДС Бориса Тадића.

"Не пристајемо на промену изборне воље грађана. Тражићемо да РИК поштује правила о раду. Тамо где не могу да се утврде резултати, они се сведу на нулу". рекао је Ђуришић.

Покрет "Доста је било" протествовао је због, како кажу, најаве поништавања избора на три бирачка места у Сомбору и двадесет у Нишу.

Друге политичке опције су тражиле да се на тим местима понове избори.

Представници странака које су се жалиле на неправилности током избора омогућено је да прегледају изборни материјал у две просторије у згради Скупштине Србије у Улици краља Милана.

Демократска странка изразила је сумњу у регуларност 60 приговора на основу којих се поништавају резултати избора на више бирачких места у Србији. (27.04.2016)

РИК је донео одлуку да се избори понове на још осам бирачких места - у Врању, Нишу, Јагодини, Бачкој Тополи, Сремским Карловцима, Ужицу, Кладову и Београду, тако да ће гласање бити поновљено на укупно 15 бирачких места у Србији. Раније је донета одлука да избори буду поновљени на поједном бирачком месту у Врању и Јагодини, као и на једном бирачком месту на Новом Београду и четири у Нишу.

Председник Демократске странке Бојан Пајтић (28.04.2016) изјавио је да ће опозиционе странке бранити изборну вољу грађана и да неће дозволити да листа ДСС-Двери и листа СДС-ЛДП-ЛСВ буду ван парламента, а да с друге стране имају подршку грађана.

Покрет "Доста је било" Саше Радуловића саопштио је да располаже подацима који указују на нелегитимност изборних резултата, односно да су контролори тог покрета наводе, малом узорку од око 50 бирачких места пронашли велики број неправилности.

Према тврдњама тог покрета, њихови контролори располажу доказима о фалсификованим потписима на записницима, о гласовима умрлих особа и фантомских станара, као и великог броја непотписаних записника.

Покрет Доста је било најавио је и кривичне пријаве збогтога. (28.04.2016)

Након неколико дана се испоставило да су све ове тврдње биле лажне и неутемељене и да су имале за циљ да појачају притисак и застраше свакога из РИК ко би покушао да ради свој посао у законским оквирима.

Председник СДС-а Борис Тадић изјавио је да СНС жели да промени изборну вољу грађана, односно да присвоји гласове опозиционих странака.

Лидери различитих странака поново су дошли у седиште Републичке изборне комисије, док је рад РИК-а био у току. Председник СДС-а Бојан Пајтић изјавио је у парламенту, док је РИК пребројавао листиће са 99 бирачких места, да је неспорно да су избори покрадени. Како је Пајтић навео, ако се РИК "одважи" да спусти коалиције Двери-ДСС и СДС-ЛДП-ЛСВ

испод цензуса, ДС ће заједно са остатком опозиције организовати протесте и борити се као и 1996. године.

"Прва рутинска провера показала је да су гласали мртви, да су гласали Албанци који годинама не гласају на изборима, да је било нерегуларности на Косову у корист СНС-а. Крађа је била масовна и томе ћемо се супротставити", рекао је Пајтић, који се са осталим лидерима опозиционих странака обратио новинарима.

РИК се потом огласио са новим подацима на основу обрађених 98,64 одсто бирачких места, коалиција око СНС-а освојида је 48,24 одсто гласова, коалицији СПС-ЈС припало је 10,95, СРС је освојио 8,11 одсто, ДС 6,04 одсто, Достаје било 6,04 одсто. У парламент улазе и коалиције СДС-ЛДП-ЛСВ са освојених 5,03 одсто и ДСС-Двери са 5.01 одсто. (28.04.2016).

Колико је рад чланова РИК-а био тежак и под притиском потврђује и чињеница да су припадници коалиције окупљене око ДС-а на општини Врачар, одржале протест пред зградом "старе" скупштине, у којој је у току било заседање РИК-а. Председник општинс Врачар и функционер ДС Бранимир Кузмановић рекао је да "неће дати Врачар никоме" и да ће поново протестовати за четири дана. Иако странке које су окупљене испред општинс Врачар и Рик имају лагодну већину за формирање власти у општини Врачар. била је потребна представа којом тврде да њима неко нешто отима, иако је то потпуна неистина.

РИК је током вечери наставио свој рад. (29.04.2016) По завршетку седниц РИК-а, где су проглашени резултати избора са 99,82 одсто обрађених бирачких места. дошло је до инцидента када су представници покрета Двери вербално и примитивно напали председника РИК-а Дејана Ђурђевића и директора Републичког завода за статистику Миладина Ковачевића.

Незадовољни најновијим резултатима, према којима су остали испод цензуса са 4,99 одсто освојених гласова, представници Двери, међу којима и лидер Бошко Обрадовић. узвикивали су "како вас није срамота, смете ли пред народ...", непримерено је добацивао и вређао чланове РИК-а, а у гужви је дошло и до физичких насртаја. Том приликом на чланицу РИК-а Мају Пејчић, један од активиста Двери, насрнуо је физички и грубо је одгурнуо.

Ђурђевић. одбацујући наводе Двери да су избори покрадени, рекао је да од изборне ноћи РИК трпи велике притиске, и да се никада није дешавало да се свакодневно држе конференције за новинаре испред сале у којој РИК ради. Како је напоменуо, недопустиво је да се у Скупштини на такав начин примитивно вређају чланови РИК-а и да се насрће на колегиницу. Овај инцидент је прекинут пошто су Ђурђевић и Ковачевић напустили просторије Скупштине Србије.

Ђурђевић је тада новинарима у парламенту рекао да је случај пријављен полицији и да РИК очекује од надлежних органа да омогуће тој комисији да изборе, будући да се понављају на 15 бирачких места, спроведу до краја у нормалној атмосфери. без увреда, напада, притисака.

Опет уједињени у борби за фотеље, одржали су нови састанак у просторијама Демократске странке Србије. Они су позвали присталице да се окупе у суботу 30.04.2016.године испред седишта Републичке изборне комисије због, како су навели, "одбране изборне воље грађана". Пајтић је позвао симпатизере ДС-а да на поновљеним изборима на 15 бирачких места.

који ће бити одржани у среду, 4. маја, подрже листу ДСС-Двери. која је, како је рекао, "покрадена на изборима".

Како су и најавили, уследили су још снажнији притисци. На протесту испред седишта РИК-а 30.04.2016. затражили су оставке председника РИК-а Дејана Ђурђевића и директора Републичког завода за статистику Миладина Ковачевића, које сматрају актерима постизборног прекрајања изборних резултата.

Председница ДСС-а Санда Рашковић Ивић поручила је да је потребно бранити слободу, правду и вољу грађана, како Србија не би постала Северна Кореја, а председнику СНС-а Александру Вучићу поручила да ће се "ћерати још".

Председник Покрета Двери Бошко Обрадовић оптужио је напредњаке да "покушавају да оборе неке листе испод цензуса како би себи присвојили мандате". Обрадовић је рекао да не може власт да формира опозицију, већ само грађани". Према његовим речима, њихова коалиција је "после свих превара, спуштена на 4,9999, односноједан глас испод цензуса, тај један глас испод цензусаје глас свих који држе до слободе и који не дају власти да их пљачка". Позвао је грађане да изађу на поновљене изборе на 15 бирачких места и да својим гласовима доведу "до победе над Вучићем".

Дидер СДС-а Борис Тадић оценио је даје легитимитет изборног система доведен у питање ако се не поштује право самоједног човека који је изашао па гласање. "Свако од нас има свој, сваки од ваших гласова је темељ демократије и ове државе и мора да буде брањен", рекао је Тадић.

Лидер покрета Доста је било Саша Радуловић рекао је да неће дозволити да се прекраја изборна воља грађана и неке листе спуштају испод цензуса.

Током протеста, док је била на свом радном задатку, нападнута је иовинарка Пинка. Гордана Узелац. Учесници протеста насрнули су на њу и вербалноје напали.

У среду, 04.маја2016, на 15 бирачких места, на којимаје уписан 19.631 гласач, понављени су парламентарни избори.

Након што су 04. маја због утврђених неправилности поновљени избори на 15 бирачких места, Републичка изборна комисија је нешто после поноћи саопштила прелиминарне резултате са 14 од 15 бирачких места, не рачунајући резултате са бирачког места 22 у Новом Београду. Наиме, тамо је председник бирачког одбора одбио да потпише записник, јер је током изборног дана, како је навео у приговору, било притисака на бираче. Званичан приговор РИК-у поднео је и грађанин Драган Обрадовић који је навео да му је, приликом доласка на бирачко место 22 у Новом Београду. пришла група људи међу којима је био и лидер покрета "Доста је било" Саша Радуловић, позивајући га да гласа за листу ДСС-Двери.

Према прелиминарним резултатима РИК-а са 14 од 15 бирачких места на којима су поновљени избори листа СНС освојила је 54,35 одсто гласова, ДСС-Двери 22,58 одсто, СПС - 7,85 процената, Доста је било - 3,4 одсто, СРС - 3,16 одсто, СДС-ЛДП-ЛСВ - 2,58 процента, ДС - 2.27 одсто, док су остале листе освојиле мање од један одсто гласова.

Како би оценио изборе. након што су окончани 4. маја, огласио се и Заштитник грађана Саша Јанковић који је на свом Твитер налогу написао: "Сјајан исход избора - задљовни сви! Сада драге колеге - нови и стари држ. функционери, да прионемо на јачање правне државе и њ. права!".

Због свега што је овде хронолошки наведено, а што се у већини случајева касније испоставило као обична бесмислица и лаж. као и због многих. у најмању руку неубичајених, радњи у ноћи пребројавања гласова 24. априла, Српска напредна странка предлаже формирање Анкетног одбора. Задатак тог скупштинског тела требало би да буде утврђивање свих околности рада Републичке изборне комисије током претходног изборног процеса, као и да ли су све странке држале законских процедура приликом мешања у рад РИК-а. Такође, потребно је утврдили да ли је на био који начин изборна воља грађана промењена, да ли су притисци опозиционих странака допринели нарушавању изборног процеса, који је од стране међународних посматрача оцењен ефикасним и у складу са прописима, уз пар појединачних неправилности.

III Објашњење основних правних института и појединачних решења

Анкетни одбор се образује из реда народних посланика, представника посланичких група у Народној скупштини. Председник посланичке групе, у складу са предложеном одлуком, треба да одреди представника за члана Анкетног одбора, у року од седам дана од дана конституисања Анкетног одбора. Анкетни одбор се сматра конституисаним када више од половине од укупног броја посланичких група одреди своје представнике за чланове Анкетног одбора.

Задатак Анкетног одбора је наведен у разлозима за доношење ове одлуке.

Анкетни одбор треба да изврши задатак у року који је предвиђен овом одлуком. У истом року Анкетни одбор је дужан да поднесе извештај Народној скупштини са предлогом мера.

Анкетни одбор престаје са радом даном одлучивања о његовом извештају на седници Народне скупштине.

IV Процена финансијских средстава потребних за спровођење ове одлуке

За спровођење ове одлуке обезбеђена су средства у буџету Републике Србије.

V Разлог за доношење по хитном поступку

Доношење ове одлуке је потребно да би се у најскоријем временском периоду испитале све чињенице и околности у вези са притисцима на државне институције и покушају лажирања народне воље, током изборног и постизборног процеса.